

Provinciale Staten

Initiatiefvoorstel

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: n.v.t.

Bedrag: n.v.t.

Initiatiefvoorstel

van de leden: M.J.A.W Walraven en G.W.A. Temmink

Vergadering PS: 17 april 2020

Nr: 20009541

Agenda nr:

Vergadering GS: n.v.t.

Nr:

Onderwerp: Op weg naar rendabel(e) voedselbos(sen)

Voorstel

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

Zeeland staat voor een aantal complexe, maatschappelijke opgaven waarmee landbouw en natuur nauw verweven zijn. Belangenorganisaties vanuit beide sectoren, maar ook krachten vanuit de samenleving en individuen zoeken naar oplossingen voor deze uitdagingen. Het initiatiefvoorstel "*Op weg naar rendabele voedselbossen*" van GroenLinks pretendeert niet al die problemen op te lossen. Het laat wel zien dat samenwerking terugdringing van de stikstofdepositie en extra CO₂ vastlegging bewerkstelligt plus de verbetering van de bodemstructuur, biodiversiteit en waterhuishouding mogelijk maakt. Bovendien kan op die manier zowel het natuur- als het landbouwbelang gediend worden, terwijl het goed aansluit bij veranderingswensen vanuit de agrarische sector en de samenleving.

Aanleiding

Anno 2020 kent Zeeland een aantal complexe uitdagingen waar landbouw en natuur nauw mee verweven zijn. In willekeurige volgorde (en niet volledig): de stikstofdepositie moet omlaag, de biodiversiteit omhoog, de (zoet)waterhuishouding dient in balans te worden gebracht (mede als gevolg van de effecten van klimaatverandering zoals wateroverlast, droogte en hitte) en het streven naar (meer) circulaire landbouw. Anno 2020 wordt er over deze materie veel ge- en besproken met belangenorganisaties en belanghebbenden vanuit de agrarische sector en de samenleving.

Aangezien de provincie verbindend wil optreden om samen het verschil (mogelijk) te maken, mag van in elk geval de Zeeuwse bestuurders – zowel de dagelijkse bestuurders als de gekozen volksvertegenwoordiging – verwacht worden dat zij opereren met een helicopterview. De fractie van GroenLinks in Provinciale Staten wil met dit initiatiefvoorstel deels invulling geven aan die uitdagingen. Hoewel dit voorstel niet pretendeert alle problemen op te lossen, laat "*Op weg naar rendabele voedselbossen*" zien dat samenwerking terugdringing van de stikstofdepositie en extra CO₂ vastlegging bewerkstelligt. Daarnaast maakt het ook het verbeteren van de bodemstructuur, biodiversiteit en waterhuishouding mogelijk. Bovendien sluit het voorstel aan op het natuurbelang alsmede veranderingswensen vanuit de agrarische sector en de samenleving.

Uitdagingen

De voornaamste groene, Zeeuwse maatschappelijke opgaven op een rijtje:

- Klimaatadaptie (tegen overstroming, droogte, wateroverlast en hitte)
- Energietransitie (duurzame energieopwekking naast energiebesparing)
- Reductie en/of extra vastlegging van CO₂
- Reductie van stikstofdepositie
- Instandhouding en uitbreiding natuur (waar mogelijk in relatie tot agrarisch natuurbeheer/natuur-inclusieve landbouw)
- Reductie/inperking gebruik (chemische) bestrijdingsmiddelen en
- Instandhouding en vergroten biodiversiteit

Een belangrijk deel van de genoemde problemen kunnen worden verlicht door circulaire landbouw. Dit kan vorm krijgen door de realisatie van een of meerdere pilots rond rendabele voedselbossen.

Er worden van belangenorganisaties, maar ook individuele agrarische ondernemers en particulieren signalen ontvangen over de knelpunten waar men tegen aanloopt bij initiatieven rond deze thema's en wat mogelijke richtingen voor een oplossing kunnen zijn.

De grootste knelpunten:

1. Het op relatief korte termijn vinden van Zeeuwse gronden (voor de pilots);
2. De benodigde (voor)financiering van de investering;
3. Hoe kan deze vorm van natuur inclusieve landbouw onder stringente voorwaarden leiden tot een kleine bijdrage van de nog te realiseren ruim 800 ha nieuwe natuur in Zeeland zonder te tornen aan hetgeen vereist is aan kwaliteiten voor die nieuwe natuur en die nieuwe vorm van landbouw?

3

Het doel is om bij te dragen aan de genoemde groene maatschappelijke uitdagingen waarvoor overheden, bedrijven, organisaties en burgers zich gesteld zien. Waarbij dit alles aansluit bij wensen vanuit de Zeeuwse agrarische sector, Zeeuwse belangenorganisaties en de Zeeuwse samenleving. Hierbij dienen de knelpunten voor pilots te worden weggenomen.

Wat wordt GS opgedragen te doen?

1. Het initiatief te nemen om - met inzet van beschikbare en/of nieuwe instrumenten, samen met belanghebbenden, (belangen)organisaties en andere overheden – te onderzoeken of en zo ja waar er op relatief korte termijn gronden in aanmerking kunnen komen om een rendabel of meerdere rendabele voedselbos(sen) te starten;
2. Expliciet te verkennen of en onder welke voorwaarden voedselbossen een bijdrage kunnen leveren in de afronding van het Zeeuws Natuurnetwerk;
3. Het voortouw te nemen om te onderzoeken op welke wijze en door wie kan worden bijgedragen in de (voor)financiering van de bijbehorende investering en/of overbrugging. Hierbij kan gedacht worden aan bestaande impulsmiddelen, maar ook aan nog te verwachten subsidies vanuit het Rijk en de EU, al of niet gekoppeld aan cofinanciering en particulieren.
4. Te verkennen of de instelling van een hulploket à la het team Werkeenheid Natuurnetwerk wenselijk en mogelijk is voor eind 2020 voor geïnteresseerden in Zeeland om te komen tot een voedselbos;
5. Provinciale Staten voor het eind van elk jaar verslag te doen van de stand van zaken in deze.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

In de provincie Zeeland zijn één of meerdere pilots voor rendabele voedselbossen van de grond gekomen.

3

Stikstofdepositie neemt af; extra CO₂ vastlegging; verbetering bodemstructuur, biodiversiteit en waterhuishouding wordt mogelijk gemaakt.

3

Onbekend.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

M.J.A.W. Walraven
G.W.A. Temmink

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het initiatiefvoorstel van de leden M.J.A.W. Walraven en G.W.A. Temmink van 20 maart 2020 , nr.

gelet op artikel 143a van de Provinciewet,

spreken als hun mening uit dat:

- Zeeland tal van complexe maatschappelijke uitdagingen kent, waarvan vele met een groene rand omdat ze te maken hebben met het (leef)milieu, de natuur en de balans tussen economie en ecologie;
- De afronding van het Zeeuws Natuurnetwerk minder eenvoudig op vrijwillige basis zal gebeuren;
- Veranderend (consumenten)bewustzijn in deze leidt tot wensen om te investeren in andere vormen van voedselproductie – natuurinclusief zoals een rendabel voedselbos – vanuit zowel de agrarische sector als vanuit de Zeeuwse samenleving;
- Zowel agrarische ondernemers als (een groep) particuliere investeerder(s) aanlopen tegen de vraag of en waar er grond beschikbaar is voor de opzet van zo'n rendabel voedselbos alsmede de vraag of en zo ja op welke wijze men gesteund kan worden bij de (voor)financiering en/of overbrugging ten behoeve van de benodigde forse investering.

besluiten:

Gedeputeerde Staten op te dragen

1. Het initiatief te nemen om - met inzet van beschikbare en/of nieuwe instrumenten, samen met belanghebbenden, (belangen)organisaties en andere overheden – te onderzoeken of en zo ja waar er op relatief korte termijn gronden in aanmerking kunnen komen om een of meerdere rendabele voedselbossen te starten;
2. Hierbij expliciet te verkennen of en onder welke voorwaarden voedselbossen een bijdrage kunnen leveren in de afronding van het Zeeuws Natuurnetwerk ;
3. Het voortouw te nemen om te onderzoeken op welke wijze en door wie kan worden bijgedragen in de (voor)financiering van de bijbehorende investering en/of overbrugging;
4. Te verkennen of de instelling van een hulploket à la het team Werkeenheid Natuurnetwerk voor eind 2020 wenselijk en mogelijk is voor eind geïnteresseerden in Zeeland om te komen tot een voedselbos;
5. Provinciale Staten voor het eind van elk jaar verslag te doen van de stand van zaken in deze.